

IZDAVAČ
Neven, Beograd

ZA IZDAVAČA
Miko Jeremijević

PREVOD
Koloman Rac

PRELOM
Ivan Jeremijević

DIZAJN KORICE
Sunčica Jeremijević

ŠTAMPA
Neven - Beograd

TIRAŽ 500

Beograd, 2018

ARISTOFAN

ŽENE U
NARODNOJ SKUPŠTINI

NEVEN
Beograd, 2018.

LICA:

Blepir, građanin.

Praksagora, žena njegova

Susjed.

Glasnica.

Hremo, građanin.

Dva druga građanina.

Mladić.

Djevojka.

Više starih žena.

Sluškinja.

Zbor žena.

ČIN PRVI

*Građanska kuća. Mrak je. Pred kućom visi svjetiljka.
Izlazi Praksagora.*

Praksagora: O sjajno oko žiška, čeda lončarskog,
Baš krasno na pogledu ovdje visiš ti!
Tvoj porod, udes tvoj ću pripovijedat sad.
Na kolu snaga lončareva stvori te,
U nozdrvama nosiš zrake, sunca čast, –
Daj sipaj, šalji plama urečeni znak!
Ta samo tebi, s pravom, otkrivamo sve,
Jer ù odajam' našim stojiš blizu ti
Kad Afrodíte slasti razne kušamo,
Nit u kući se itko skriva oku tvom,
Svjedoku onih zagrljaja tijela nam.
U svaki tajni kutić krila samo nam
Ti svijetliš, pališ, smudiš niklih bruca cvijet.

Kad klijeti, pune ploda, soka Bakhova,
Mi kradom otvaramo, vjeran si nam drug¹
I to ti radiš, al' ne òdâš nikom baš.
Pa zato ćeš i odluke nam sada znat
O Skiram' što su prije moje stvorile.²

(Ide malko naprijed i gleda niz ulicu)

Ni jedne nema, a tu morale bi bit, –
Ta veće sviće, za čas bit će skupština,
A druga sjedala zapremić valja nam,
No što Firòmah – sjećate se – predloži,³
Pa nekud kradom, krišom ondje smjestit se.
Što uzrokom je? Nisu l' brade sašile,
Po zapovijedi što ih imat moramo?
Il' teško bješe muške halje ukrast im?
Al' eno, vidim, primiče se svjetiljka!
Ded, malko natrag povuć ću se sada ja, –
Muškarac prolaznik bi mogo biti to.

(Dolazi više gospođa, jedna za drugom)

Prva: Već doba j' poći, kako glasnik ovaj čas
Kad od kuće mi pošle, dreknu drugi put.
Praksagora: Ja čekala vas, bila budna cijelu noć.
Al' deder, susjedu ću pozvat napolje,
Na vrata tiho pokucat ću njen da muž

¹ Odane su piću, pa obnoć kradu vino.

² Skire, ženska slava. Žene idu s bijelim hladnikom u Skir.

³ Žene (gospođe) treba da u kazalištu sjede za se, odijeljene od muškaraca i hetera.

Ne opazi.

(Kuca, izlazi gospođa)

Druga: Obuvala sam obuću,
 Šušketat, tuckat kad sam čula prste ti, –
 Ta nisam spala. Draga prijio, muž ti moj,
 S kim živim, rodod jeste Salaminjanin, –
 Svu božju noć na strunjači me gnjeo on,
 Te sad sam istom plašt mu uzet dospjela.

Prva: Al' eno već i Klinaréte, Sostrate
 Gdje idu, – s njima gle i Filenéta još.

Praksagora: Pa nećete li žurno? Glika zakle se
 Da, posljednja ak' bude, vina mjere tri
 I mjericu će graška globe platit nam!

Prva: Melistihu zar, ženu onog Smikite,
 U crevljam⁴ ne vidiš? A meni čini se
 Da, od muža na miru, sama dolazi.

Druga: Geusistratu li kramarovu ne vidiš –
 U desnoj ruci eno nosi svjetiljku, –
 Pa Filodòretku i Heretátku s njom?

Praksagora: Ta vidim gdje i druge mnoge dolaze
 U gradu što imadu časti, ugleda.

Treća: Baš teškom mukom, draga, šmugnuh napo-
 lje,
 Utekoh. Muž mi čitavu je kašljo noć,
 Jer uvečer se ribica nabubo on.

⁴ U muškoj obući.

(Sve je puno žena)

Praksagora: Pa posjedajte! Kad vas tako vidim sad
Na okupu, zapitat ovo želim vas:
Izvršiste li što o Skiram' rekosmo?

Prva: Ja jesam. Prvo, pòd pazuhom dlake ja
Od gušte imam gušće, baš po odredbi,
Pa onda, kad mi muž je na trg otišo,
Sve tijelo uvijek uljem namazala sam
I preko dana pržila se na suncu.

Druga: Pa i ja. Prije svega britvu iz kuće
Ja bacih napolje da òrunjavim sva
I ništa već na žensko nalik ne budem.

Praksagora: Imate l' brade? Svima nama reklo se
Da moramo ih imat kad se skupimo.

Prva: Jest, Hekate mi, evo imam lijepu baš!
(Namješta je)

Druga: Pa i ja, puno ljepšu od Epikrata.⁵

Praksagora: Što vi velíte?
(Sve potvrđuju glavom)

Treća: Isto, glavom kimnusmo.

Praksagora: I drugo sve ste, vidim, baš izvršile, –
Imate cokole i ćulu spartansku,
Pa muške halje kako ono rekle mi.

Prva: Ta ja sam evo Lamijinu kijaču

⁵ Taj je bradaš s Trasibulom oslobodio Atenu od 30 tirana. Poslije je s rutavim Formisijom bio poslanikom u Suzi, na perzijskom dvoru i lijepo novce zaslužio.

Ponesla kradom, – baš je tvrdo spavo on
 Druga: A, – to je 'nakva s koje šupak uzdiše.⁶
 Treća: Baš ta bi, ako itko, Zeusa Spasa mi,
 Da onog Svevidnika⁷ kožun ogrne,
 Očuvat, spasti mogla od krvnika nas!
 Praksagora: Al' dete i drugô da veće svršimo
 Dok zvjezdice još trepere nam na nebu!
 Ta skupština, na koju smo se spremile
 Da pođemo, u rano jutro počet će.
 Prva: Baš pòd kamenom, bome, moraš sjedište
 Nasuprot odboru zapremić državnom.⁸
 Druga: Ponesoh, bome, ovo vune sa sobom
 Da presti mogu skupština kad skupi se.
 Praksagora: Kad skupi se? O jadna!
 Druga: Hoću, barem ja,
 Artèmidê mi! Zar ću slabije vas čut
 Dok predem? Ama naga su mi dječica.
 Praksagora: Gle gle – pa prest ćeš, a ni mrve tijela
 svog
 Pokazat susjedima ne bi smjela ti!
 Alà, lijepo li bi bilo, kad bi koja vas

⁶ Gospođin muž Lamija nosi štapinu. Lamija se zove i strašilo koje ima tešku batinu, te uvijek odadre kad je digne.

⁷ Misli stookoga Arga koji je čuvao po nalogu božice Here Iju koju je volio Zeus.

⁸ Kamen, govornica; državni odbor, pritani, 1/10 vijeća, predsjednici narodne skupštine.

Za puna zboru penjala se, podigla
Plašt, suknju, svog pokazala Formisiju.
No sjednemo li prije, neće poznat nas.
Ta skupit ćemo halje, pa kad pustimo
Još bradu – a privezat ćemo sebi je, –
Tko neće, vidi l', za muškarce držat nas?
Agirije sa Pronomovom bradom vam
Svijet zavara, – ta prije bješe žensko on,
Sad vrši, vidiš, gradske posle najveće.⁹
I zato, tako dana današnjega mi,
Ded silnog, smionog se djela latimo,
U gradu ne bi l' kako vlasti mogle se
Dočepat, nešto dobro gradu stvorit svom,
Jer sada brodimo bez vesla, bez vjetra.¹⁰

Prva: Al' kako može žensko srce, stidna ćud
Pred narodom govorit?

Praksagora: Sasvim lijepo baš.

Ta kažu: tko se, kao mladić, najviše
Dâ ljubiti, ponajvjestiji je govornik, –
A to nas pò sreći je nekoj dopalo.

Druga: Ja ne znam, al' je neiskustvo opasno.

Praksagora: Zacijelo smo se sada ovdje skupile

Da uvježbamo što nam ondje zborit je.

A nećeš li privezat brže bradu sad,

⁹ Agirije bješe golobrad, kao žensko, znamenit čovjek, skorojević. Frulač Pronom imao je bradurinu.

¹⁰ Grč. poslovice „Gdje je novca, tu je vesela i vjetra“.